

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 484/2025
26.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., са привременим боравиштем у Село ..., Град ..., чији је пуномоћник Слободан Јовановић, адвокат из ..., против тужене Академије струковних студија „Јужна Србија“ са седиштем у Лесковцу, као правног следбеника Високе школе за васпитаче струковних студија из Гњилана са привременим седиштем у Бујановцу, чији је пуномоћник Александар Павловић, адвокат из ..., ради поништаја одлука, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1390/2024 од 11.10.2024. године, у седници одржаној 26.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против става првог и обавезујућег дела става другог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1390/2024 од 11.10.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бујановцу П1 149/23 од 11.12.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд поништи одлуку о отказу уговора о раду број 51/19 од 21.01.2019. године, донету од стране директора тужене којим је тужиоцу отказано решење о заснивању радног односа број 264/03 и уговор о уређењу међусобних права, обавеза и одговорности број 292/11, закључен на неодређено време, због губитка изборног звања и услед немогућности рада у настави као и непостојања послова ван наставе на коју би могао бити распоређен као професор ..., те да је дужан да врати послодавцу сва средства рада, предмете, документацију који припадају послодавцу а у поседу су радника укључујући и примопредају послова, као неоснован. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади парничне трошкове у износу од 496.125,00 динара, на који износ тече законска затезна камата почев од дана извршности одлуке до исплате.

Допунском пресудом истог суда П1 149/23 од 05.03.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд поништи одлуку

Савета школе Висока школа за васпитаче струковних студија Гњилане са привременим седиштем у Бујановцу број 50/19 од 17.01.2019. године, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд поништи одлуку наставничко-стручног већа Високе школе за васпитаче струковних студија са привременим седиштем у Бујановцу број 880/18 од 24.12.2018. године, којом се ништи одлука наставничког већа број 265 од 30.10.2003. године, о избору у звање професора тужиоца, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе тужену да тужиоцу врати звање професора које је стекао одлуком наставног већа број 265 од 30.10.2003. године, као неоснован.

Апелациони суд у Нишу је пресудом Гж1 1390/2024 од 11.10.2024. године, потврдио пресуду Основног суда у Бујановцу П1 149/23 од 11.12.2023. године у ставу првом изреке, и допунску пресуду истог суда П1 149/23 од 05.03.2024. године, а жалбу тужиоца је, у том делу, одбио као неосновану. Ставом другим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у другом ставу изреке првостепене пресуде тако што је тужилац обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 466.875,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате, док је део захтева за накнаду трошкова парничног поступка преко досуђеног износа до износа од 496.125,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате, одбијен. Ставом трећим изреке, одбачена је жалба туженог изјављена против допунске пресуде Основног суда у Бујановцу П1 149/23 од 05.03.2024. године, као недозвољена. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова одговора на жалбу.

Против става првог и обавезујућег дела става другог изреке пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је доставио одговор на ревизију тужиоца захтевајући накнаду трошкова за састав тог одговора.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду, у побијаном делу, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, нити је учињена битна повреда из одредбе члана 374. став 1. у вези члана 386. став 3. истог закона, на коју тужилац неосновано у ревизији указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је дипломирао 28.11.1979. године, на факултету за ... Универзитета у Београду и стекао високу школску спрему и стручни назив „професор ...“. Студије је завршио са просечном оценом 7,03 а дипломски испит положио је са оценом 9,00. Потом је, 1974. године, тужилац завршио постдипломске магистарске студије на истом факултету. Наставно-научно веће факултета за ... Универзитета у Приштини је 01.10.1993. године, донело одлуку о именовању петочлане комисије за оцену подобности кандидата мр АА (тужилац) и научне теме докторске дисертације под називом „ББ“. Одбраном наведене докторске

дисертације тужилац је докторске студије завршио 1998. године, на Факултету за ... Универзитета у Приштини. Поводом конкурса за заснивање радног односа на радном месту професора на предмету „ВВ“, на седници Наставно-научног већа тужене школе од 03.12.2002. године, одређена је комисија за писања извештаја за избор једног кандидата по том конкурс. Комисија је сачинила извештај 17.12.2002. године, којим је наставно-научном већу тужене школе предложила тужиоца за избор у звање професора за тај предмет. Наставно-научно веће тужене школе донело је одлуку заведену 30.10.2003. године под деловодним бројем 265 којим се тужилац бира у звање професора на наставном предмету „ВВ“, на неодређено време почев од 10.10.2003. године. Директор тужене школе је истог дана (30.10.2003. године, донео решење број 264 којим се тужилац прима у радни однос на радно место професора на наведеном наставном предмету, са пуним радним временом и да почев од 10.10.2003. године, као дана ступања на рад, стиче права на раду и по основу рада. Министарство просвете, науке и технолошког развоја је 12.07.2018. године, обавило инспекцијски надзор у туженој школи, па је увидом у тужиочев персонални досје утврђено да недостаје диплома основних академских студија па је, по налогу инспекције тужилац диплому доставио у октобру 2018. године. Наставно-научно веће тужене школе је на седници одржаној 21.12.2018. године, донело Одлуку заведену под бројем 880/18 од 24.12.2018. године, којом се ништи Одлука наставно-научног већа број 265 од 30.10.2003. године о избору тужиоца у звање професора јер је донета на основу нетачних података садржаних у извештају комисије у ком је наведено да је тужилац основне студије завршио са просечном оценом 9,00 док из садржине достављене дипломе следи да је он основне студије завршио са просечном оценом 7,03. На основу Одлуке број 880/18 од 24.12.2018. године, тужиоцу је достављено упозорење број 881/18 од 24.12.2018. године, о постојању разлога за отказ уговора о раду број 292/18 на које се упозорење тужилац изјаснио писаним изјашњењем заведеним под бројем 36/19 од 08.01.2019. године. Против Одлуке наставно-научног већа број 880/18 од 24.12.2018. године, тужилац је изјавио жалбу Савету тужене школе 08.01.2019. године заведену под деловодним бројем 37/18. На седници Савета тужене школе одржаној 10.01.2019. године, донета је Одлука заведена под бројем 50/19 којом је тужиочева жалба одбачена. Одлуком директора тужене школе број 52/19 од 21.01.2019. године, тужиоцу је отказано решење о заснивању радног односа број 264/03 и уговор о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности број 292/11, закљученим на неодређено време због губитка изборног звања и услед тога немогућности рада у настави као и непостојања послова ван наставе на које би могао бити распоређен као професор Против те одлуке тужилац је поднео приговор Савету тужене школе заведен под деловодним бројем 113/19 од 01.02.2019. године, који је одбачен одлуком Савета број 187/19 од 04.03.2019. године. Решењем директора тужене школе број 203/19 од 12.03.2019. године, допуњена је одлука број 52/19 од 21.01.2019. године тако што се том одлуком отказује и уговор о раду број 534/14 од 26.11.2014. године. Одлуком Владе Републике Србије објављеном у „Службеном гласнику РС“ бр. 38 од 31.05.2019. године, основана је високошколска установа под називом „Академија струковних студија Јужна Србија“ са седиштем у Лесковцу тако што је извршена статусна промена спајања високе пословне школе струковних студија Лесковац, Високе пољопривредне-прехтамбене школе струковних студија Прокупље, Висока школа за васпитаче струковних студија Гњилане са привременим седиштем у Бујановцу и Високе технолошко-уметничке школе струковних студија Лесковац. Неспорно је да је новооснована Академија струковних студија Јужна Србија, правни следбеник Високе школе за васпитаче струковних студија Гњилане са привременим седиштем у

Бујановцу и да је пасивно легитимисана у овој парници. Тужилац тужбом није тражио поништај одлука број 187/19 од 04.03.2019. године и одлуке број 203/19 од 12.03.2019. године, а одлука број 870/18 од 24.12.2018. године, којом је поништена одлука наставног већа број 265 од 30.10.2003. године о избору у звање професора мр АА (тужиоца), је такође коначна, јер је ту одлуку тужилац није тужбом побијао.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиоца у целини одбили, првостепени суд, применом одредбе чланова 56. – 67. Закона о вишој школи, важећег у време када је тужилац засновао радни однос код тужене и важећег Закона о високом образовању (одредбе чланова 73. став 1. и 74. став 4.), налазећи да због чињенице да је одлука број 880/18 од 24.12.2018. године, коначна, тужилац више нема звање професора и не може да настави да ради код тужене, док другостепени суд налази да су све одлуке надлежних органа туженог које се тичу радно-правног статуса тужиоца, једна целина (синбиотички акт) пошто су међусобно повезане а пошто тужилац тужбом није тражио поништај одлуке број 187/19 од 04.03.2019. године и одлуке број 203/19 од 12.03.2019. године, које су у међусобној повезаности са остале три утужене одлуке, по мишљењу другостепеног суда, одбијањем тужбеног захтева тужиоца постигнут је исти правни ефекат који би се постигао и одбачајем његове тужбе.

По оцени Врховног суда, одлука о одбијању тужбеног захтева тужиоца је правилна.

Одредбом члана 1. Закона о високој школи („Службени гласник РС“ бр 50/92 ... 24/96), који је био на снази у време када је тужилац засновао радни однос код туженог на основу конкурса објављеног у дневном листу „Борба“ од 02.09.2003. године за радно место наставника на неодређено време за предмет „ВВ“, на основу услова прописаних Законом о високој школи од члана 54. до 74., у одредби члана 1. прописано је да се тим законом уређују услови за обављање делатности вишег образовања и услови и начин под којим се стиче образовање, те да се делатност вишег образовања остварује у вишој школи (члан 2.). Услови и поступак избора наставника прописани су одредбама чланова 54. – 67. истог закона тако што, у смислу одредбе члана 56. став 1., професор може бити лице с научним степеном доктора наука у научној односно уметничкој области којој припада наставни предмет за који се бира, који има објављене научне, стручне, односно уметничке радове и која показује способност за наставни рад. Избор у звање и пријем наставника у радни однос обављају се на основу конкурса, на основу одредбе члана 63. став 1. Закона о високој школи, а наставно веће за наставника бира једног од пријављених кандидата тако што одлуку доноси већином гласова укупног броја чланова наставног већа (члан 66. Закона о високој школи).

Закон о високом образовању („Службени гласник РС“ бр. 88/2017 ... 67/2019), у одредби члана 1. прописује да се тим законом уређује систем високог образовања, услови и начин обављања делатности високог образовања, основе финансирање високог образовања као и друга питања од значаја за обављање ове делатности. Услови за избор у звање наставника прописани су одредбом члана 74. истог закона тако што у звање наставника може бити изабрано лице које има одговарајући стручни, академски, научни, односно уметнички назив стечен на акредитованом студијском програму и акредитованој високошколској установи и способности за наставни рад (став 1.). Ближи услови за избор у звање наставника утврђује се општим актом високошколске

установе у складу са минималним условима за избор у звање наставника на универзитету члана 12. став 1. тачка 15. овог закона (члан 12.). Стицање звања наставника и заснивање радног односа прописани су одредбом члана 75. став 1. Закона о високом образовању тако што високошколска установа расписује конкурс за стицања звања и заснивање радног односа наставника за уже научне, стручне односно уметничке области утврђене општим актом високошколске установе. Висока школа врши избор у сва звања наставника а висока школа струковних студија врши избор у звање предавача, вишег предавача и професора струковних студија (став 3.). Са лицем изабраним у звање наставника уговор о раду закључује орган пословођења високошколске установе из става 1. овог члана (став 6.). Право и обавеза запослених на високошколској установи прописана су одредбом члана 89. истог закона тако што су у погледу права, обавеза и одговорности запослених на високошколској установи примењује се закон којим се уређује рад, ако овим законом није другачије уређено (став 1.). Престанак радног односа наставника прописан је у одредби члана 93. Закона о високом образовању и односи се на наставнике којима радни однос престаје због одласка у пензију, с тим што је у одредби члана 10. прописано да наставник у коме је повучена сагласност за службу учење на основу члана 75. став 15. тог закона, престаје радни однос (односи се на цркве или верске заједнице). Дакле, Закон о високом образовању уређује питања престанка радног односа приликом испуњења услова за старосну пензију, док се на остале разлоге за престанак радног односа примењују релевантне одредбе Закона о раду.

Закон о раду („Службени гласник РС“ бр 24/2005 ... 95/2018), престанак радног односа прописује у глави XVI тако што, у смислу одредбе члана 175. тачка 4. радни однос престаје отказом уговора о раду од стране послодавца или запосленог. Отказ од стране послодавца прописан је у одредби члана 179. тако што послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоје оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог и његово понашање и то, под тачком 1., ако не остварује резултате рада или нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради.

У конкретном случају, побијаном одлуком о отказу уговора о раду, број 52/19 од 21.01.2019. године, донетом од стране директора Високе школе за васпитање струковних студија, тужиоцу, запосленом на радном месту професора за ужу научну област ..., отказан је уговор о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности број 292/11 закључен на неодређено време, због губитка изборног звања и услед тога немогућности рада у настави, као и непостојања послова ван наставе на које би могао да буде распоређен као професор ... јер је наставно-стручно веће те високе школе, Одлуком број 880/8 од 24.12.2018. године, поништило Одлуку наставног већа број 265 од 30.10.2003. године о његовом избору у звање наставника јер је донета на основу нетачних података о томе да је др АА (тужилац) завршио основне студије са просечном оценом 9,00 док је увидом у достављену диплому утврђено да је завршио основне студије са просечном оценом 7,03. Код таквог стања ствари следи да тужилац не испуњава услове за рад на радном месту наставника код тужене јер није изабран (избор је поништен коначном одлуком) у то звање. Због тога тужилац неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Трошкови ангажовања пуномоћника, адвоката, за састав одговора на ревизију туженом нису били потребни у смислу одредбе члана 154. став 1. Закона о парничном поступку.

На основу одредбе члана 165. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић